

SOKOLSKI GLASNIK

ZVANIČAN ORGAN
JUGOSLOVENSKEG
SOKOLSKOG SAVEZA

1

600. VI.

1924.

UREDNIK MIROSLAV AMBROŽIČ
U LJUBLJANI, ERJAVČEVA CESTA BR. 4/II
IZDAVAČ JUGOSLOVENSKI SOKOLSKI
SAVEZ U LJUBLJANI TELEFON BR. 543

Sokolski Glasnik izhaja dvakrat mesečno, in sicer 15. in zadnjega dne z mesečno prilogo Jugoslovenski Sokol ter stane (s prilogo vred) letno Din 32.—, polletno Din 16.—, četrletno Din 9.—.

Sokolski Glasnik izlazi dvaputa mesečno, i to dne 15. i poslednjeg svakog meseca s mesečnim dodatkom Jugoslovenski Sokol i stoji (ukupno sa dodatkom) godišnje Din 32.—, polugodišnje Din 16.—, četvrtgodišnje Din 9.—.

Соколки Гласник излази двапута месечно, и то 15. и последњег сваког месеца с месечним додатком Југословенски Сокол и стоји (укупно са додатком) годишње Дин 32.—, полугодишње Дин 16.—, четвртгодишње Дин 9.—.

Sadržaj:

Uvodnik	1
Sveti Sava	2
Upute za statistiku za god. 1923.	3
Iz starešinstva JSS.	5
Iz tehničnega odbora JSS.	8
Sokolski sabor	8
Iz žup	10
Beleške	12
Raznoterosti	12

Današnjem broju Sokolskog Glasnika priložili smo priznanice, pomoću kojih doznacite odmah pretplatu. Glasnik se mora platiti u napred.

Ko do izlaza budućeg broja, t. j. do 30. januara o. g. ne doznači ili pošalje pretplatu barem za četvrt godine, tomu se sledeći brojevi više neće dostaviti.

Današnjem broju Sokolskog Glasnika priložili smo priznanice, pomoću kojih doznacite odmah pretplatu. Glasnik se mora platiti u napred.

Ko do izlaza budućeg broja, t. j. do 30. januara o. g. ne doznači ili pošalje pretplatu barem za četvrt godine, tomu se sledeći brojevi više neće dostaviti.

Današnji številki Sokolskega Glasnika smo priložili položnice, s katerimi nakažite takoj naročnino. Glasnik mora biti naprej plačan.

Kdor do izida prihodnje številke, to je do 30. januarja t. l., ne nakaže ali pošlje naročnine vsaj za četrt leta, mu prihodnjih številki ne bomo več dostavili.

SOKOLSKI GLASNIK

VI. LETNIK

*Z MESEČNO PRILOGO
JUGOSLOVENSKE SOKOL*

*UREDIL
MIROSLAV AMBROŽIČ*

1924

*IZDAL IN ZALOŽIL JUGOSLOVENSKE SOKOLSKI SAVEZ
NATISNILA DELNIŠKA TISKARNA, D. D. V LJUBLJANI*

42. 273

Vsebina:

Uvodniki.

Stran

Ob vstopu v novo leto. M. A—č.	1
O preporodu naroda. M. A—č.	13
Vojaki, naši bratje. M. A—č.	21
Samopomoč. M. A—č.	33
Glavna skupščina JSS. M. A—č.	41
Propaganda v listih. M. A—č.	57
Pokrajinska zleta. M. A—č.	65
Pešizleti. M. A—č.	89
Domača pesem. M. A—č.	105
Naraščaj bo šel na Češkoslovaško. M. A—č.	117
Žrtve za jugoslovensko nacionalno idejo. M. A—č.	133
O sarajevskem zletu, M. A—č.	145
Sabor. M. A—č.	209
O sokolskem prazniku. E. Gangl	285

Članki.

Sveti Sava	2
Upute za statistiku. V. Švajgar	3
Braća M. Jovanović i Veljko Čubrilović. D. M. Bogunović	14
Redovito članstvo. Dr. J. Štempihar	22
Pismo načelnika dr. V. Murnika odboru JSS.	23
Tretja obletnica smrti našega prvega staroste. E. Gangl	34
Podsavezi. Dr. J. Štempihar	42
Petar Zrinjski i Krsto Frankopan. A. Brozović	66
Redovito i potporno članstvo. F. Desaty	68
Učiteljstvo i Sokolstvo. Ante Tadić	90
O problemu redovnog članstva. Janko Jazbec	90
Redovno i potporno članstvo. F. Lhotsky	106
Društvo za gojitev treznosti	107
Proces protiv Sokolstva u Bosni i Hercegovini. D. M. Bogunović	118
O problemu redovnog članstva. Ivanko Bendić	122
1. VI. 1924. E. Gangl	134
Naše članstvo. Ante Tadić	135
U Zagreb. E. Gangl	146
Vtiski z zagrebškega zleta. I. Bajželj	254

Poročila.

Odborova seja ČOS.	15
Poročilo tajnika odborovi seji	25
Važnejši sklepi odborove seje	27
V. glavna skupščina JSS.	58, 70, 92
Seja ČOS.-JSS.	120
Odborova seja JSS.	136
Pokrajinski slet u Sarajevu. Mir. Vojinović	147
Pokrajinski zlet v Č. Budjejevicah. Bajželj	151
Odborova seja ČOS. V. šv.	156
Sokolstvo na pariški olimpijadi	210
Sokolski dnevi v Zagrebu. M. A—č.	247, 270
Seja zbora župnih načelnikov	286
Sklepi odborove seje JSS.	295

Poslanice.

	Stran
Sokolstvo in Reka	22
O neodrešenih bratih	66
Resolucija ČOS.-JSS.	118
Po olimpijadi	210
Po saboru	245
Za pogorelce v Strumici	246
1. december	246
Društvenim glavnim skupščinam	298

Iz starešinstva JSS.

Zapisniki sej 6, 16, 28, 35, 47, 60, 81, 99, 108, 122, 137, 158, 213, 257, 270, 279, 288, 296.	
Razglasi	5, 7, 16, 35, 36, 109, 122, 158, 212
Izključitve	7, 274, 299
Predlog za izpremembo pravil	46
Novo starešinstvo	60
Iz organizacijskega odseka	84, 101, 110, 125, 139, 166, 274
Iz prosvetnega odbora	124, 161, 274, 301
Navodila za članski kataster	160
Navodila za 1. december	269
O saveznih financah. B. Kajzelj	277
Prispevki za savezni dan	299
Dolgovi žup	300

Iz tehničnega odbora JSS.

Poročila in razglasi	8, 29, 37, 61, 171, 259, 275
Olimpijada	47, 101
Medzletne tekme	48
Pravilniki	172
O pitanju «Olimpijske vrste»	275
Iz zdravniškega odseka	276

Sokolski sabor.

Navodila in predlogi	8, 17, 29, 45, 55, 110, 126, 137, 140, 189, 217, 236
--------------------------------	--

Sokolska matica.

Razglasi	18, 56
--------------------	--------

Iz žup.

Banja Luka	49
Belovar	243
Beograd	10, 61
Celje	18, 29, 38, 39, 62, 112, 281
Kragujevac	11, 263
Kranj	49, 259
Ljubljana I	29, 86, 143
Maribor	86
Mostar	63, 87
Novi Sad	51, 87, 101, 130, 203, 302
Rijeka	52, 102, 130, 261
Sarajevo	12, 39, 54, 129, 302
Sušak	30
Šibenik	87

	Stran
Tuzla	55
Užice	103
Veliki Bečkerek	38, 200
Zagreb	39, 206

Beleške.

Skautstvo. M. A—č.	12
† A. Šantić. E. G.	30
† A. Krejči. E. G.	30
75letnica Prešernove smrti. E. G.	31
Sarajevski sletski Vesnik. M. A—č.	40
Sokolski Vidovdan. M. A—č.	40
Vincenc Štěpánek	63
Dr. V. Murnik — petdesetletnik	63
Bogumil Kajzelj — petdesetletnik	63
Olimpijada	63
Spomenica	64
Češkoslovaški naraščaj v Jugoslaviji	88
General Maister	103
Malgajeva slavnost	103
Dr. Fr. Strelec	113
Dr. K. Weigner	113
Pokrajinski slet u Sarajevu	113
Dečakov članek. M. A—č.	114
Pozdrav iz Amerike. E. G angl	114
VII. vsokolski zlet v Pragi	115
Židovi u sokolstvu	115
† Polde Pivk. E. G angl	131
Udeležba Čehoslovakov v Zagrebu	132
Izbirna tekma ČOS. za olimpijado	132
† Anton Bončar	144
Zakon o taksah	207

Beleške II.

† Anton Lisjak	264
Odlikovanje	265
O oprostivni taks	265
† Jan Máchal	283
† Petar Grgić	283
† Božo Vinković	283
Rezolucija učitelja	283
Statistika za sokolski koledar	292
Sokolske stavbe in ČOS.	292
Dva groba	302
František Erben	303
Taksiranje molbi	303

Raznoterosti 12, 18, 31, 56, 64, 88, 104, 115, 132, 144, 207, 244, 265, 284, 292, 304.

Iz uredništva.

Popravek	20
Poročilo	32, 268

Prilogi Sokolskemu Glasniku.

Jugoslovenski Sokol, št. I. do VIII.
I. medzletne tekme JSS. Priloženo št. 21. do 23.

SOKOLSKI GLASNIK

1924

1

V Ljubljani, dne 15. januarja 1924.

U novoj godini je najzgodnije, da se misli na to, što imamo da izvršimo u budućem vremenu. Prelaz iz jedne godine u drugu ima već sam po sebi to svojstvo, da te sili k sličnom razmišljanju. Tako možemo i mi Sokoli zaključiti staro doba i pomisliti na novo.

Ako pogledamo u svoju društvenu budućnost uopće ili u pojedine grane našeg organizatoričnog rada napose, vidimo svugde mnogo posla, koji iziskuje nacrte i čvrstu volju, da ćemo ih izvršiti. Organizaciji uopće potreban je mnogokoji popravak, usavršenje; mi sami, koji je tvorimo, vidimo na sebi, svaki za sebe mnogo, što nas opominje, da popravimo ili da izvršimo. Za rad imamo ove godine konkretno pred sobom sokolski sabor. Moramo ga pripremiti i izvršiti tako, kako to traže od nas sokolske dužnosti, tako da ćemo u budućnosti imati olakšan posao i oštro zacrtane smernice rada. Sabor, kao što je danas zamišljen i kao što nam je danas također potrebit, znači granični stup za novo doba u sokolskom životu i svojom važnošću ni malo ne zaostaje za svesokolskim sletovima.

Dalja dva važna događaja iduće godine jesu oba pokrajinska sleta, za koje se moramo pripremiti tako, da ćemo od priprema, u kojima leži naše vaspitanje, imati one koristi, koje od njih očekujemo. Kod tih priprema pak dolazimo na rad župa, društava i pojedinaca. Bio taj rad i osredotočen na slet, ostati mora ipak uvek individualno snovanje, koje ide za popravljanjem pojedinaca, jedinica, naše celokupne organizacije i našeg naroda.

Razume se, da se mora obzirom na toliku važnost rad vršiti prema nacrtu, koji je postavljen upravo dosta visoko, to znači: cilj mora biti dokučiv, ali samo sa naporom. Obuhvatiti pak mora taj nacrt sve što tvori jedro našeg delovanja: vaspitanje prednjaštva, vaspitanje članstva, vaspitanje naraštaja i dece. U tom smislu je dužnost svakog pojedinca, prednjačkih zborova, upravnih odbora i svih drugih organa, da snuju i izrade nacrte za buduće delovanje, nacrte, koji neka budu u okviru naših općih težnja i poduprti dobrom namerom učiniti i žrtvovati za sokolsku stvar vreme i sredstva na najnesebičniji način.

Nacrti pak neka ne budu izrađeni samo za prve nedelje ili mesece u godini. Na celu godinu moramo misliti. Ima naime mnogo stvari, za koje su potrebne dulje ili čak veoma duge pripreme. Provedive pak jesu možda samo u stanovito vreme u godini; tako n. pr. veći izleti ili letovanja s naraštajem. Ako ćete se setiti na to tek onda, kada treba otići na selo, sigurno je već odavna prekasno. I sredstva za provedbu nacerta treba blagovremeno pripremiti.

Naime nije dovoljno, da nacrt napravimo, moramo ga i izvršiti. Za udejstvovanje sokolskih nacerta pak treba mnogo rada, mnogo požrtvovanja i mnogo čvrste volje. Imajmo to uvek na umu te sa nacrtom i čvrstom voljom pristupimo radu u novoj godini, da ćemo na kraju godine imati za sobom ispunjenu dužnost i uspehe, a pred sobom bolju budućnost naše stvari i našeg naroda.

U ovo poglavlje spada i «Sokolski Glasnik». I on je sredstvo našeg vaspitanja, i njemu moramo posvećivati svoju pažnju. Svi moramo pomagati kod svega, svaki prema svojoj sposobnosti i prema prilici, koja mu je dana. A svagde neka nas prate nesebičnost i dobra volja, koje posvećuju naša dela.

M. A—č.

Sveti Sava

(K spominskemu dnevu 27. januarja.)

Sveti Sava se je rodil kot najmlajši sin Štefana Nemanje, srbskega velikega župana, in njegove žene Ane leta 1178. Ime mu je bilo Rastislav, a zvali so ga Rastko. Že v rani mladosti je dobil del očevine, da jo upravlja, toda srce ga ni vlekel za oblastjo. Že od detinstva je kazal nagnjenje k mirnemu življenju in ljubezen do znanosti. Ko so prišli nekoč menihi s Svete gore na dvor k njegovemu očetu prosit miloščine, je bil Rastko od pripovedovanja enega izmed njih, Rusa, o svetogorskem življenju tako zavzet, da je pobegnil z menihi — najprej v ruski samostan, potem v bolgarski Vatoped. Vse prošnje roditeljev, da bi se vrnil, so bile zaman, postal je menih in dobil je ime Sava.

Ker se sam ni hotel vrniti, odločil se je Nemanja, da gre k njemu. Odrekel se je leta 1196. prestolu, predal je oblast sinu Štefanu, a sam je postal menih in sprejel ime Simeon. Najprej je bil nekaj časa v svoji »zadužbini«
Studenici, potem je poiskal sina Savo, ki je bil že na glasu kot velik puščavnik. Na Sveti Gori. Skupaj sta dvignila iz razvalin samostan Hilandar in napravila iz njega središče srbske prosvete. Tu je Nemanja kmalu umrl, in malo je tako čuvstvenih in gniljivih spisov sploh, kakor je oni oddelek v Savinem delu o življenju Nemanje, kjer opisuje smrt svojega očeta.

Nato se je popolnoma udal askezi, dokler ga ni v Srbijo poklicala bridka nesreča njegove domovine: Tam je namreč po Nemanjini smrti izbruhnila državljanska vojna med Nemanjinima sinovoma Vukanom in Štefanom, in Sava se je moral vrniti v svojo domovino, da jo reši propasti. Prepeljal je s seboj truplo svojega očeta in ob njem je sovražna brata izmiril.

Od tedaj je bilo vse njegovo življenje samo težka borba: Meniška zaobljuba ga kliče v tišino in podi iz Srbije in proč od njenih političnih in kulturnih sporov, a ljubezen do domovine ga privlači k njej, da bi jo kulturno preporodil in ji pomagal do politične konsolidacije. Sava je v tej težki borbi mnogo trpel, a redno je prevladovala ljubezen do domovine, in on je, v nasprotju z grškim nazorom o meniškem idealu, razvil v Srbiji živo in obširno delo za prosvetljenje svoje zemlje in za njeno politično konsolidacijo. Res se je večkrat odtrgal, bežal je nazaj v svetogorsko tišino, toda vedno se je zopet vrnil, ker je natančno čutil, da se bo grandiozno politično delo Nemanje le tedaj ohranilo, če se Srbija kulturno povzdigne. Postavil si je visoki ideal, da svojo deželo kulturno izenači s tedaj najprosvetljenejšo državo, bizantinsko, ter da tako okrepi temelje politične samostalnosti Srbije. Ker je bila v onih časih cerkev edini širitelj kulture, se je trudil Sava, da zgradi v Srbiji kolikor mogoče cerkva, posebno samostanov, iz katerih se je širilo vsakovrstno znanje med narod. S pomočjo cerkve je Sava poplemenjeval Srbe, posebno se je boril proti silovitosti, sirovosti, samopašnosti in grabežljivosti močnega plemstva. Ščutil je vse slabotne in branil vse preganjane. Bil je predstavnik svetlega idealizma, neustrašen borec za vsako dobro pravico. Ugled dinastije, čast svečeniškega poklica in čistost njegovega življenja so se zlili v neodoljivo silo, s katero je Sava prosvetljeval svoj narod in pomagal Srbiji, da tudi v političnem razvoju premaga vse krize mlade države. Čeravno je bila takrat doba sirova in prostaška, so vendar Srbi že tedaj začeli ceniti, posebno zaradi njenih kulturnih naprav, katere je zamislil in v velikem delu tudi izvedel sam Sava.

Da bi ustvaril čvrsto institucijo, katera bi njegove ideale uredničevala, je moral Sava srbsko cerkev osamosvojiti, ker je bil trdno prepričan, da samo nacionalno prosvetljeno duhovništvo more vztrajno kultivirati svoj narod. Tako je postala leta 1219. srbska cerkev samostojna in Sava njen prvi metropolit. V svoji nacionalni cerkvi so Srbi dobili organizacijo, ki je znala spojiti cerkveni nauk in nacionalne ideale v skladno celoto, in katera je

bila tako edini predstavnik srbske kulture. Njena moč je bila ogromna, pa tudi čut odgovornosti napram državi in narodu je bil ravno tako velik, kakor moč, in cerkev ni nikdar izgubljala iz zavesti svojih dolžnosti napram državi in narodu, dokler je bila znamenita, edina kulturna sila med Srbi. Ta duh ji je vdihnil Sava. Srbska država je tako dobila v začetku svojega naglega napredovanja pod Nemanjići dva ideala, po katerih se je ves narod ravnal v svojem stremeljenju naprej. Nemanja je bil za Srbe ideal hrabrega vojščaka in modrega državnika, čigar politične cilje so sprejeli vsi Srbi kot oporoko, ki se mora izpolniti. Oni so vedno, a posebno na vojnih pohodih in obrambah, gledali pred seboj vzvišeni lik Nemanje in držali pred seboj njegove politične ideale — popolno državno samostojnost v prirodnih in nacionalnih mejah, a v taki državi red in varnost. Njegov sin Sava pa je postal Srbom ideal požrtvovalnega, razumnega prosvetnega delavca, on je prosvetitelj Srbije in branitelj vseh slabotnih in tlačnih. Kakor so Srbi verovali, da bodo svoje politične ideale najbolje uresničili, ako nadaljujejo Nemanjino delo, tako so bili prepričani, da se more srbska prosveta razvijati samo v duhu svetosavskih idej.

Sava jim je položil tako trden temelj, da se je mogel proti koncu svojega življenja odreči metropolitnemu prestolu in dvakrat romati v Sveto deželo. Na povratku z drugega potovanja je umrl v Trnovu leta 1236., a nečak Vladislav je prenesel njegovo truplo v svojo »zadužbino«¹ Mileševo.

Duh svetega Save je Srbe tako hrabil in jim je vlival take nade, da so hoteli Turki v svojem divjaškem gujevu v borbi proti nevidnim idejam svetosavskim uničiti vsaj vidne ostanke njegovega telesa. Tako so izvršili neverjeten čin barbarstva, da so iznesli truplo svetega Save, ki je Srbe duhovno krepil, na Vračaru pri Beogradu in ga leta 1595. sežgali. To so mogli, duha svetega Save pa niso mogli streti, ta še sedaj živi med nami.

Upute za statistiku za god. 1923.

Pri sastavljanju statistike za g. 1922. naišao je statistički odbor kod raznih društava na puno pogrešaka, odnosno neispunjenih tačaka u »Izveštaju o radu«. Zato upozorava savezni statistički odbor braću župske statističare i društvene funkcionare, da će u svakom slučaju veće pogreške vratiti statistički arak natrag župi radi naknadnog popunjenja, jer krajnje je vreme, da i društva i župe počnu shvaćati, da je samo ona statistika prava, koja je tačna, pouzdana i u pravo vreme sastavljena.

1.) Statistički »Izveštaj o radu u g. 1923.«² sastavlja društvo i to prve tri strane članovi upravnog odbora a četvrtu načelnik i načelnica prema odnosnim beleškama prednjačkog zbora.

2.) »Izveštaj o radu u g. 1923.« mora biti do kraja januara 1924. g. bezuvjetno popunjen i u dva primerka odaslan župi. Raznim izgovorima na društvenu glavnu skupštinu i na druge zapreke nema mesta! Statistika se piše za u nazad a ne za u napred — stoga je svakako moguće sastaviti izveštaj za g. 1923. — sasvim druga je stvar, da li je za društvo povoljan ili nepovoljan.

3.) Župski statističari pregledavaju odmah tabake od društava primljene i pošalju posle pregleda najkasnije do 15. februara 1924. g. na Savez u Ljublanu. — I ako nišu još sva društva vratila arke (rušeći kod toga disciplinu), vratite arke svakako, jer ima savezni statistički odbor na raspolaganju samo februar i polovicu marta za sastavljanje celokupne statistike. Savezna će se glavna skupština održati već koncem marta 1924. g. — do tada ima savezni statistički odbor da izradi statistiku a i da prijavi sva zadocnela društva, uz primeran predlog glavnoj skupštini.

Društvo ima da ispuni «Izveštaj o radu u g. 1924.» ovako:

- a) Tajnik i matičar sastave odgovore na tačke 1, 2, 3, 7, 8, 9, i 10. Ako ima društvo prosvetno odeljenje, ispunja pitanja pod tač. 8, 9 i 10 za to određeni član prosvetnog odeljenja.
- b) Blagajnikova je dužnost da ispuni tačke 11, 12 i 13.
- c) Načelnik i društveni domaćin odgovaraju na pitanja 4 i 5, načelnik još sam na pitanja 6 i 14.
- č) Prednjački zbor nosi odgovornost za ispunjenje cele četvrtie strane.

Pitanje br. 1.: Upisuje se odbor, koji je vodio društvo u g. 1923., ostali odgovori dolaze sami sobom.

Pitanje br. 2.: Broj članstva. U smislu zaključka glavne skupštine u Zagrebu imaju sokolska društva samo članove osnivače i redovite članove. Svi pomažući članovi spadaju dakle sada u redove redovitog članstva, a dobrotvori među osnivače. Broj članstva navedite prema stanju 31. decembra 1923. g. Broj članstva nemojte preteravati niti prema gore, niti ga ne smanjujte, već podajte tačnu sliku brojnog stanja u društvu.

Pitanje br. 3.: Zvanje članstva. Rubrike su tačno iste kao za g. 1922., ipak vrede sledeće detaljne upute: n. pr. oficiri, žandari i momčad spadaju svi u zajedničku rubriku: vojnici. Kod đaka su mišljeni učenici srednjih i visokih škola i pitomeći sličnih zavoda. Među akademski obrazovane ubrajamo takozvana akademska zvanja: lečnike (lekare), profesore, advokate, notare, inženjere, u kratko članove s fakultetskim obrazovanjem. Železnički činovnici i zvaničnici spadaju u rubriku: činovnici, a ostali železničari među radnike. — Za članice vredi istofako ova razdeoba; zasebnici su samo oni članovi, koji ne izvršavaju nikakvo zvanje.

Pitanje br. 4.: Vežbaonica. Nejasnosti nastaju tu kod pitanja: Kakav je prostor za vežbanje. Upišite tu najpre, je li izgrađen naročito u telovežbene svrhe ili ne. Dalje se tu objašnjuje, da li je to dvorana, soba, gostionička soba, dvorana «Čitaonice», «Narodnog doma», «Matice» i t. d. — tek nakon ovog prvog dela odgovora dolazi objašnjenje, da li je prostor u kom se vežba vrlo dobar, dobar, dovoljan ili nedovoljan za vežbanje. Isto vredi o letnjem vežbalištu. Kod toga neka izvestitelj tačno označi, da li je letnje vežbalište udešeno za telovežbu, ili je to obično dvorište, vrt, livada i t. d. To je sve važno radi izveštaja raznim ministarstvima i nadležnima, a konačno i za organizaciju samu.

Svako društvo mora imati svog lečnika.

Pitanje br. 5.: Sprave. Čunjevi se broje po parovima, ne po broju komada.

Pitanje br. 6, 7, 8, 9, 10 i 11 jasna su sama po sebi.

Pitanje br. 12. neka brat blagajnik tačno ispuni; naročito neka tačno navede, koliko iznosi društveni imetak, i to: eventualni vlastiti dom, sav inventar (sprave, kulise, knjižnica, pokućstvo), sav materijal i konačno sav gotov novac. Savezu su potrebni izveštaji o gospodarskom stanju društava, da može prosuđivati gospodarski položaj Sokolstva. U imetak treba ubrojiti i fond za sokolski dom, ako društvo ima takav fond.

Pitanje br. 13.: Tu treba još posebice navesti fond za vlastiti dom, i to gotovi novac i materijal po dnevnim cenama.

Pitanje br. 14.: Izveštaj o javnim vežbama je mišljen samo za društvo kao takvo, dakle samo za one javne vežbe, koje je priredilo društvo. Sudelovanje kod priredaba drugih društava smatra se kao izlet. Među zabave brojimo dramatične predstave, razne zabavne večeri, koncerte i t. d. U primedbi označite napose broj dramatičnih predstava. Četvrtu stranu ima da ispuni prednjački zbor! Kod toga se moraju uvažavati ove odredbe:

1.) Vežbač se ima samo onda smatrati u mesecu kao upisan vežbač, ako je bio u dotičnom mesecu faktično najmanje jedanput kod vežbanja. Paradni vežbači, vođeni na papiru, otpadaju! Isključeno je, da bi koje društvo imalo uvek u svim mesecima jednak broj vežbača ili vežbačica.

2.) Godišnji poprečni broj vežbajućih dobijemo, ako zbrojimo poprečne brojeve onih meseci, u kojima se je faktično vežbalo i dobivenu svotu podelimo s brojem tih meseci. N. pr. vežbalo se od februara do oktobra i decembra, ukupno 10 meseci. Poprečno upisanih bilo je u februaru 12, u martu 14, u aprilu 13, u maju 18, u junu 16, u julu 21, u avgustu 15, u septembru 19, u oktobru 14 i u decembru 17. U januaru i u novembru nije bilo vežbanja, zato u ta dva meseca nemamo nijednog vežbača. Poprečni godišnji broj iznosi: $159 : 10 = 15.9$ vežbača.

3.) Kao vežbovne dane smatramo one kalendarske dane u godini (mesecu), u kojima se je sastalo koje odelenje za vežbanje, ne gledajući na to, da li je onog dana trajalo vežbanje u pojedinom odeljenju 1, 2 ili 3 sata.

4.) Ukupna poseta u svim telovežbenim časovima mora biti verna slika ispravnog vršenja sokolskih dužnosti. (Opazili smo do sada veliku pogrešku u iskazivanju posete telovežbe. Društva su naime jednostavno multiplicirala broj iskazanih vežbača telovežbenim danima u kojem mesecu i rezultat upisala kao «celokupnu posetu». To je pogrešno. Nijedno društvo nema tako tačnih vežbača, da bi bili prisutni kod svih vežbovnih časova. Naprotiv, takovi su veoma retki. Zato je opisani način izveštavanja pogrešan.) — Ispravno izveštava se ovako: Za svaki mesec zbrojimo faktičnu posetu pojedinih vežbovnih časova te tako dobiveni broj upišemo kao celokupnu mesečnu posetu. N. pr.: mesec maj; upisan 21 vežbač, vežbovnih dana 8, koji su bili posećeni od 16, 17, 14, 12, 21, 19, 18 i 17 vežbača — ukupno 134; ovaj se broj upiše u rubriku «članovi» kao «ukupne posete u maju». Na sličan način dobijemo za sve mesece ukupnu posetu i zbrojimo za tim sve ove brojeve, te tako dobijemo «godišnju posetu». Ako sada podelimo ukupnu godišnju posetu s brojem vežbovnih dana u godini, pokaže nam rezultat «poprečnu posetu u 1 vežbovnom danu». N. pr.: U g. 1923. iznosila je ukupna poseta 1724, broj vežbovnih dana 128. Poprečni broj posete iznosi $1724 : 128 = 13.4$ vežbača na jedan vežbovni čas.

Statistički odbor želi, da sva društva i župe tačno ispune «izveštaj» prema izdanim uputama, da bi imalo Sokolstvo u kratkom vremenu tačnu i preglednu statistiku, izradenu bez urgencija i opomena.

V. Švajgar.

IZ STAREŠINSTVA JSS.

Razglas starešinstva JSS. Pred petimi leti smo dosegli ob naši severni meji kolikor toliko etnografske meje, v kolikor nam ne razjeda srca bol po naši izgubljeni Koroški. Ta naša severna meja, osobito pa Dravska dolina in oni del Koroške, ki nam je pripadel, sta v narodnostnem oziru popolnoma naša, toda zaradi ljute germanske propagande pred vojno in zaradi velikega pritiska tam delujoćih nemških društev Südmarke, Turnvereina, Schulvereina je ves ta del naše zemlje posejan z Nemci, ki so si pridobili s pomočjo podpor od strani različnih avstrijskih vlad in raznih nemških društev odločujoč vpliv v političnem in gospodarskem oziru. V teh krajih smo bojevali pred vojno najhujši boj, in le našemu neumornemu in ogromnemu delu se je zahvaliti, da je bil zaježen val germanizacije, ki je bil naperjen proti jugu. Toda vzlic vsemu našemu narodnemu delu v teh krajih in vzlic vsem žrtvam, ki jih je naš narod doprinesel v tem oziru, je bila nadvlada Nemcev v teh krajih tako velika, da se je bilo bati najhujšega narodnega suženjstva ravno zaradi vpliva, ki ga je imel gospodujoči nemški živelj nad našim narodom.

Sredstva, s katerimi so se borili Nemci proti našim najprimitivnejšim narodnim pravicam, so bila trda in brezobzirna, zaradi česar je zahteval ta boj številne naše žrtve. Naše ljudi so vlačili po zaporih, prepovedane so bile najenostavnejše narodne manifestacije in prireditve, naše časopisje je bilo dan za dnevom konfiscirano in izpostavljeno najhujšim šikanam nemških uradnikov. Šolstvo je bilo popolnoma nemško in iz naših otrok so vzgajali najbolj zagrizene nemške izzivače in janičarje. Vse to se je godilo pod okriljem avstrijskih vlad in ni čudno, da je marsikateri član našega naroda pod to silo klonil in da so vcepili tudi večini tamošnjih prebivalcev strah pred gospodujočimi Nemci, ki jim je ostal še danes. — Po prevratu je ta boj začasno prenehal, ker so vsi oni, ki so se čutili krive, predvsem pa nemško uradništvo, zapustili našo državo ter se preselili v Avstrijo. Oni Nemci, ki so ostali v naši državi, so začasno utihnili ter so se vdali v usodo in so se navidezno delali navdušene pristaše naše države. Politične razmere v naši državi so pa privedle do tega, da smo primorani zopet posvetiti temu boju na naši severni meji največjo pozornost. Zaradi različnih političnih koncesij, ki so jih dobivali nemški nasprotniki v naši državi, se je pojavilo na severni meji živahno gibanje Nemcev, ki je ostro naperjeno proti našemu narodnemu življu. Oni, ki so nas nekdanj teptali in ki so uničevali naše najprimitivnejše narodne pravice, se gibljejo danes svobodno v naši državi, prirejajo izzivalne veselice in zabave, naši ljudje pa, ki se temu protivijo, se vlačijo po zaporih in preganjajo s policijo in žandarji. Nemška propaganda, ki prihaja iz Nemške Avstrije, je ob naši severni meji od dne do dne večja in naše politične razmere so vzrok, da si sami vzgajamo na najbolj kočljivi točki sovražnika, kar zna biti nekdanj usode polno za našo državo. Iste razmere vladajo v Banatu in Bački in deloma na Hrvaškem. — Jugoslovensko Sokolstvo smatra za svojo nacionalno in državno dolžnost, da opozarja vse merodajne faktorje na ta dejstva. Obenem pa tudi najodločneje protestiramo proti vsem, tudi najmanjšim koncesijam, ki se dovoljujejo iz političnih ozirov našim smrtnim sovražnikom. Čudimo se, da so tako hitro pozabljene one velikanske krivice, ki jih je prizadejal ta sovražnik našemu jugoslovenskemu narodu, ko še ni posušena kri neštevilnih žrtev germanske bestijačnosti. Pozivljamo narodno skupščino in predsedstvo vlade, da se odločno upre vsem zahtevam kletega sovražnika, četudi je naš državljan, ter ne odstopi niti za las od narodnih zahtev našega naroda, ki na korist tujerodnemu elementu ne sme utrpeti nobene škode.

XXX. seja starešinstva JSS. dne 10. decembra 1923. Navzočni: dr. Ravnihar, Mir. Ambrožič, Bajželj, dr. Fux, Gangl, Kajzelj, Marolt, Poženel, Švagar, Turk. Brat starosta poroča o vabilu francoskih gimnazistov, v katerem vabijo JSS. na njihovo slavnost leta 1924. Zadeva se odstopi TO. v izjavo. Sokolska društva Stara Pazova, Korčula, Murska Sobota prosijo, da se jih zaradi slabega finančnega stanja oprosti od prireditve saveznega dne. Prošnjam se ne ugodi. — Prošnji sokolskega društva Bjelovar, da plača porez za sedanje število članov, se ugodi. — Župa Sarajevo se pritožuje glede pokrajinskega zleta v Zagrebu ter se sklicuje pri tem na sklep odborove seje JSS. Župi se sporoči sklep odborove seje. — Brat Miroslav Ambrožič poroča o sestanku TO. z zastopniki župe Zagreb glede sabora in pokrajinskega zleta v Zagrebu. Na sestanku je bilo sklenjeno, da se določi spored naslednje: 13., 14. avgusta zborujejo odseki sabora, 15. prvi telovadni dan, 16. tekme, 17. drugi telovadni dan in 18. plenum sabora. Ker se niso vsi člani strinjali s tem sporedom, se sklene še enkrat povabiti zastopnike župe Zagreb na prihodnjo sejo starešinstva JSS., da se določi veljaven program. Župa Zagreb se obvesti o vseh izraženih pomislekih. — Sestri dr. Tavčarjevi in Kolu jugoslovenskih sester se izreče zahvala za sodelovanje pri prireditvi saveznega dne. — Ministrstvo vojne in mornarice obvešča starešinstvo JSS.,

da naj pouči vsa sokolska društva, da ministrstvo ne more dovoljevati po-
sojevanja pušk in drugih vojaških potrebščin za strelske odseke. — Sokolsko
društvo Bela Luka prosi, da se mu zniža porez za tekoče leto. Prošnjo se
odkloni. — Za Savezni dan so do sedaj društva poslala Din 9045.—.

XXXI. redna seja starešinstva JSS. dne 18. decembra 1923. Navzočni:
Gangl, Miroslav Ambrožič, Bajželj, Čobal, Deu, dr. Fux, Kajzelj, Marolt,
dr. Murnik, Poženel, Švajger, Trdinova ter zastopnika zagrebške župe Bro-
zović in Lhocky. — Zastopnika župe Zagreb točno pojasnita položaj glede
prireditve pokrajinskega zleta v Zagrebu ter razložita vse momente, ki so
dovedli župo do tega, da priredi pokrajinski zlet obenem s saborom. Po
daljši debati, v kateri se je razpravljalo o vseh v poštev prihajajočih mož-
nostih, se je soglasno sklenilo, da ostane program isti, kakor je bil določen
pri sestanku TO. — Župa Celje poroča, da je ministrstvo saobračaja odbilo
prošnjo za polovično vožnjo za one člane, ki se udeležujejo župnega nedelj-
skega tečaja. Sklene se v tem oziru storiti potrebne korake. — Dr. Fux po-
roča o poteku ustanovnega občnega zbora Društva za gojitev treznosti,
katerega se je udeležil kot zastopnik JSS. Tozadevno poročilo se odobri. —
Z ozirom na poročilo brata Lazarevića in župe Zagreb se sklene opozoriti
vsa društva, ki imajo telovadnice v šolskih prostorih, na njihovo dolžnost,
da pazijo na čistočo in red v telovadnici in da ne smejo prirejati zabav v
takih prostorih. — Na poročilo brata Miroslava Ambrožiča se sklene na-
prošiti nekatere zdravnike, da vstopijo v zdravstveni odsek. — Na predse-
dstvo narodne skupščine in predsedstvo vlade se odpošlje protestne note
glede raznih koncesij, ki jih daje vlada Nemcem na rovaš našega naroda in
države. — Sokolskemu društvu I. v Zagrebu se dovoli prireditev telovadne
akademije v Beogradu.

XXXII. redna seja starešinstva JSS. dne 28. decembra 1923. Navzočni:
Gangl, dr. Ambrožič, Bajželj, Čobal, Deu, dr. Fux, Kajzelj, Marolt, Poženel,
Švajger, Turk. — Oproščena dr. Ravnihar in Miroslav Ambrožič. — Med-
narodna telovadna zveza pošilja statute, ki so bili sprejeti na zadnji od-
borovi seji v Parizu. Članarino v znesku 100 frankov se plača. — Centralno
tajništvo Napredne Omladine v Ljubljani vabi na komerz, ki se bo vršil
dne 29. decembra. Kot zastopnik JSS. se udeleži brat Gangl. — V svrhu in-
formacije se sklene, da se udeleži brat Gangl akademije sokolskega društva
v Osijeku ter stopi ob tej priliki v stik z župo in društvom. — V zadevi
naraščajškega znaka se skliče jury dne 12. januarja. — Brat tajnik poda sta-
tistiko naročnikov na Sokolski Glasnik. Pri tem ugotovi, da dolgujejo samo
društva na naročnini okoli 36.000 Din. Sklene se, vse župe in društva eni-
gačno pozvati, da izterjajo do 15. januarja vso zaostalo naročnino. — Od-
borova seja JSS. se vrši 27. januarja ob 9. uri v savezni pisarni. — Prošnja
sokolskega društva Hrastnik glede prireditve saveznega dne se odbije, ker
je vsako društvo v zmislu odboro-ve seje dolžno prirediti ta dan. — Savezni
dan je priredilo do sedaj 33 društev, ki so poslala savezu Din 22.609.—.
— Društva, ki so priredila savezni dan, objavimo v Sokolskem Glasniku.

Izključitev. Iz vseh sokolskih društev je izključen Karel Sedminek, do
sedaj član sokolskega društva Slovenjgradec, župa Celje.

Glavne skupščine društev in žup. V mesecu januarju se morajo izvršiti
vse glavne skupščine društev in v mesecu februarju glavne skupščine žup.
Doba glavnih skupščin je za našo sokolsko organizacijo velikega pomena,
ker dajemo ob tej priliki obračun za preteklo dobo in izdelujemo obenem
načrte za delo v novem letu. Istočasno se vršijo tudi volitve novih odborov,
katerim izročamo usodo naših organizacij za bodoče leto. Vse to so tako
važna dejstva, da jim mora Sokolstvo posvečati kar največ pozornosti ter
skrbeti za to, da se vršijo vse skupščine v resnici na podlagi, ki jim je
namenjena in niso samo prisiljen akt, ki je določen v pravilih. Vsaka župa

mora posvećati glavnim skupšćinama društva kar najveć pozornosti ter se mora udeležiti po svojih delegatih vsake društvene skupšćine. Župni delegati imajo pri tem najlepšo priliko, da izvršijo točno revizijo vsega društvenega delovanja ter odpravijo nedostatke, ki jih zapazijo. V marsikateri župi bi se z dobrim nadzorstvom razmere izdatno popravile. Društva morajo župi javiti čas skupšćine. Istotako morajo župe javiti savezu čas in kraj njihove skupšćine, da se je po možnosti udeleži delegat saveza. Vse župe naj pošljejo po svojih izvršenih skupšćinah (zadnji čas do 1. marca) savezu točen prepis zapisnika župne glavne skupšćine.

IZ TEHNIČNEGA ODBORA JSS.

Pokrajinska zleta v Sarajevu in Zagrebu. Za oba veljajo od starešinstva in sporazumno z zagrebško sokolsko župo potrjeni sklepi, ki so bili priobčeni v zadnjih številkah (11.—12.) Sokolskega Glasnika na straneh 360 in 361.

Nov župni prednjak. Dne 5. in 9. januarja 1924. je v sokolski župi Ljubljana, pred izpraševalno komisijo pod predsedstvom namestnika saveznega načelnika brata Miroslava Ambrožiča, polagal izpit za župnega prednjaka član sokolskega društva v Ljubljani, brat Rudolf Rudolf, ter ga preстал s povoljnim uspehom.

Нови жупски предњаци и предњациње. Дана 1 и 2 децембра 1923. године а пред испитном комисијом соколске жупе Београд положили су предњачки испит: Јуриј А. Градов, Светислав Вучковић, Боривоје Вучковић, Милојко Јефтимјадес, Славка Митровић, Вера Симоновић и Јелена Вапченко као одлично способни а Радивоје Радуловић, Петар Чонић, Михајло Николић, Милан Лазаревић, Миодраг Јовановић, Душан Ристић, Јован Илић, Синиша Николић, Стеван Атанацковић, Војислав Пајић, Оскар Лаврач, Јанже Новак, Миодраг Јелесијевић, Михајло Лукић, Славко Мандрино, Чедомир Лукић, Мића Ф. Ковачевић, Ђорђе Јањић, Анка Селић, Наталија Михајловић, Наца Лазаревић, Паца Остојић, Марија Бела и Лепосава Стојадиновић као способни.

Нови друштвени предњаци. Дне 21. октобра 1923. со се вршили друштвени предњаški изпити в соколском друштву Petrovac (Баџка). Успособљени за друштвене предњацие со били наследни братје и сестре: Rudolf Hil, Mihajlo Labat, Milorad Savin, Marija Boldackova, Katarina Kanjova, Ema Lačokova ter Marija Majirova.

SOKOLSKI SABOR

Na sokolskom saboru u Novom Sadu na Vidovdan 1919. g. jugoslavenski su se Sokoli ujedinili u jedinstvenu sokolsku organizaciju Srba, Hrvata i Slovenaca. Taj važan fakt utvrdili su u članu I. sokolskog ustava, koji sa svojih deset članova čini temeljni i osnovni zakon našeg Saveza.

Član VII. govori o zadaćama sokolskog sabora, koji treba da se sastane svakih pet godina, a po potrebi i češće, na poziv saveznog starešine. Glavna zadaća Sabora je — rešavanje zajedničkih i opštih sokolskih pitanja načelne prirode. Istodobno je sabor u Novom Sadu zaključio da se prvi sabor održi g. 1924. u Zagrebu.

Pa i kad ne bi bilo toga zaključka bilo bi sazivanje sabora neophodno potrebno. U petogodišnjem opstanku saveza izbilo je toliko spornih pitanja, koja čekaju svoje načelno rešenje i koja su se na godišnjim skupšćinama rešavala samo privremenim zaključcima tako da se upravo tim dokazalo da je ustanova sabora neophodna potreba. Tim je dan još jedan dokaz da prvi

sabor nije bio dovoljno pripravljen za temeljito rešavanje svih naših sokolskih pitanja. Već s prvim korakom u život morao je savez kršiti odredbe samog ustava, jer je praksa pokazala da su neodržive. To je utvrdila i prva skupština u Mariboru, kako se vidi iz tajničkog izveštaja, da su pojedini zaključci sabora bili nepotpuni, pogrešni i preuranjeni.

Peti član ustava određuje, da se u jednom kraju sme ustanoviti samo jedno društvo, u jednom okružju samo jedna župa. Uzmimo za primer Ljubljanu gde imamo četiri sokolska društva i koja je sedište dviju župa. To je upravo protiv odredbe našeg osnovnog zakona, koji bi nas po pravilu morao bezuvetno vezati do budućeg sabora. Ako smo ipak išli mimo njegove odredbe, možemo to ipak opravdati i to s tim, što smo stajali pod višom silom praktičnog života i našeg razvoja.

U protivnom slučaju bilo bi zastoja i šteta bi bila veća, nego što je pogreška u kršenju odredbi temeljnog zakona. Vodstvo saveza dakle moralo bi pred saborom opravdati svoj korak i tražiti od sabora da te promene odobri.

Savez danas zovemo Jugoslavenski Sokolski Savez i to je postao njegov zvanični naziv.

Ustav nas naziva drugačije kad određuje u svom VI. članu naziv: Sokolski Savez Srba, Hrvata i Slovenaca. Sabor u Zagrebu treba da se odluči za jedno ili drugo ime, jer zaključak skupštine u Mariboru koja se je odlučila za JSS. ne može menjati odredbe ustava.

Ustav deli savezne funkcije na sabor, skupštinu, odbor, nadzorni odbor i prednjački zbor. Zaključak sabora je bio da odbor treba da se sastoji iz 12 odbornika na čelu sa starešinom i dvojicom zamenika starešine. Od odbornika mora biti polovica vežbača. Već prva savezna pravila imaju protuslovnju odredbu, koja postavlja mesto odbora i nadzornog odbora — starešinstvo, koje se sastoji iz 18 članova. Skupština u Mariboru je tu odredbu promenila pa opet postavila savezni odbor pored starešinstva. Zašto? Jer je praksa pokazala da na tako širokom teritoriju na koji se rasprostire savezno delovanje postoji opasnost, da sednice odbora, koje su na mestu i koje su potrebne svake sedmice, neće biti sposobne za donošenje valjanih zaključaka. Zato je pridělila odboru starešinstvo kao izvršni organ njegov. Skupština u Mariboru se odlučila također i za tri zamenika starešine.

Iz navedenih primera se vidi, da će prva zadaća sabora biti da odobri te promene protivne ustavu i zaključcima sabora u Novom Sadu ako se već ne odluči za nove izmene, čiju bi potrebu opravdavao naš napredak i razvoj. Ne smemo pustiti iz vida, da je naš savez bio nešto potpuno novo što je moralo svoj opstanak istom opravdati i svoj postanak prilagoditi prilikama u državi koje su isto tako u stalnom razvoju i ovisne o promenama toga razvoja.

Značajno je da pitanje našeg sistema vežbanja nije našlo svoje rešenje na saboru u Novom Sadu. Interesantno je da je rasprava o tom pitanju prepuštena — zdravstvenom odseku. Zapisnici toga odseka vele da se raspravljalo, da li da se održi u Sokolstvu nemački, švedski ili engleski gimnastički sistem. Tyršev sistem su očevitno zapostavili za nemačkim. Odsek je zaključio da vežbanje na spravama nije isključeno ali da se članovima dozvoli vežbati na spravama samo pošto ih lečnik pregleda. Odsek preporučuje švedski sistem i engleske igre s uvođenjem naših narodnih igara, turisticke i streljanja. Akrobatika i atletika su isključene. Taj zaključak su predložili tehničkom odboru. U saborskim zapisnicima ne stoji za koje i kako se odlučio tehnički odbor. Na saboru samom u tom pogledu nije bilo načelnog zaključka i ustav sam o tom ništa ne određuje, i ako je to baš eminentno ustavno pitanje.

Ne zamerimo našem prvom saboru, da je ostavio otvorena tolika pitanja a druga rešio nepotpuno i površno. Neposredno posle oslobođenja u našem

prvom vrenju nije još mogao imati jasnog pogleda u budućnost i nije mogao temeljito odmeriti (predvideti) neposredni naš razvoj da nije učinio ništa drugo nego svoju glavnu zadaću: ujedinjenje našeg jugoslovenskog Sokolstva moramo mu biti za to iz dna duše zahvalni. Taj član, kao i sledeći član našeg ustava, koji određuje, da moraju dosadanje plemenske ili drugačije opredeljene sokolske organizacije preći u jedinstvene sokolske organizacije Srba, Hrvata i Slovenaca, odnosno da se moraju osnovati jedinstvene organizacije — ta dva člana, velim, to su naša magna charta, koji moraju ostati nepromenjeni.

Posle petgodišnjeg opstanka savez je opravdao svoju samostalnu egzistenciju. Dokazao je svoju sposobnost za život. Pokazao nam je također, gde i kako moramo upreti naše sile da mu damo najbolje uslove za napredak i razvoj sa što aktivnijim iskorišćavanjem svega neverovatnog bogastva snaga, koje se kriju u našem narodu a napose u našem članstvu. Velike zadatke čekaju sabor u Zagrebu. Latimo ih se pravovremeno sa svom ozbiljnošću i temeljitošću, koju zahteva naša sveta stvar! Neka u tom sudeluju sve naše župe, svako pojedino društvo, svaki član. Braćo, na posao! Od tog vašeg posla i vašeg sudelovanja zavisi, hoće li naš sabor biti odsev krepkog smelog života našeg, odsev naše buduće veličine, ili smo samo — gola formalnost.

Dr. Vladimir Kavnihar.

* * *

Tehnični odbor je za letošnji sokolski sabor napravil prve načelne sklepe, in sicer za rešitev ženskoga vprašanja naslednje: Izhaja s stališča, da Sokolstvo ne more biti niti moško, niti žensko, temveč je občno narodno. Zaradi tega je v narodu mogoče samo eno Sokolstvo za ves narod. To Sokolstvo ima v svojih temeljih princip enakosti, in po tem načelu edino je mogoče pravilno reševati vsa vprašanja, ki merijo na razmerje posameznih, v Sokola klicanih članov. Na tej podlagi smatrata tehnični odbor JSS. in ženska komisija pri TO. JSS., da sta mož in žena v Sokolstvu popolnoma enakopravna. Glede vzgojvalnega dela sta možki in ženski član poklicana, da v enaki obliki vršita svoje vzgojiteljske dolžnosti. — Moški vzgaja moške, ženska ženske. — Tehnični organi, to so prednjaški zbori v društvih, župni in savezni tehnični odbori, župni in savezni prednjaški zbori pa poslujejo enotno in skupno. Vsi člani posameznih organov brez ozira na spol odločujejo o vsem. Odgovornost pa nosi v posameznih tehničnih organih ter obenem vodi te organe predvsem reden, to je od vseh z večino izvoljeni član ali članica. — Popolnoma lastne zadeve možkih ali ženskih se lahko pripravljajo zase ter predlagajo v odločitev plenumu. Zaradi tega in ker je telesna vzgoja metodično ločena, imajo društva, župe in savez tudi načelnice. — Ženski odseki, oziroma komisije pri saveznem tehničnem odboru, župnih tehničnih odborih in v društvenih prednjaških zborih se ukinejo. Namesto tega vstopijo vsi poklicani v savezni TO., v župne TO. in v društvene prednjaške zборе kot redni člani. Na podlagi te načelne ugotovitve izdeluje savezni TO. nove poslovničke za vse tehnične organe ter predlaga, da se tudi pravila vseh upravnih in drugih organov prikrojijo v zmislu tega načela.

IZ ŽUP

Prvi prednjački ispiti sokolske župe Beograd. Pisмени ispiti održani su bili 1. decembra 1923. godine a ostali (teoretski i praktični) 2. decembra 1923. po ceo dan. Od prijavljenih 28 članova na ispit je došlo 23 a od 11 sestara došlo je 9, svega 32 kandidata. Jedan brat je bio iz Šabacke župe a jedan brat i jedna sestra iz Jagodine (župa Kraqujevacka). Ostali svi su bili iz župe Beogradске. Po zvađu je bilo od braće: 13 stu-

дената универзитета, 3 ученика гимназије, 3 чиновника, 1 инжењер, 1 кројач, 1 учитељ гимнастике (Рус) и 1 ученик учитељске школе. Сви кандидати, осим једног брата, испит су положили и то 4 брата као одлично способни а 18 као способни а сестре 3 као одлично способне и 6 као способне. Оцењивање је било праведно. Испити су се одржавали по правилима које је прописао технички одбор савеза. Током испита сазнало се је да у интересу самога испита није добро допуштати велики број кандидата као што је било у овом случају. С обзиром да су ово били први испити у јуни и да су сви кандидати већином били почетници, ипак је општи успех био веома задовољавајући. Но овим испитима још није завршено. Тек сада новим предњацима и предвакињама настаје прави а велики испит на раду и у водству самих друштава. Ако пак сви буду свесни овога главнога испита, ако се буду и даље у поносном задатку соколских предњака-васпитача усавршавали, ако буду и са пожртвовањем а главно са узтрајношћу своју дужност испуњавали, онда ће се тек моћи успеху њиховог уводног испита говорити. И онда тек имаће и Сокољство од њих праве помоћи и користи у своме напретку.

М. Вјћ.

Соколска жупа Крагујевац. Соколско друштво у Ђуприји. На дан 7. октобра о. г. Соколско друштво у Ђуприји отворило је на скроман начин своју вежбаоницу, која није луксусна, али зато практична и задовољава потребе друштва. Подигнута је у кругу фабрике шећера, и за подизање исте има највећу заслугу генерални директор фабрике бр. Зајиц, као старешина друштва. — Отварању присутно је било старешинство жупе на челу са старешином бр. С. Нешинем. Присутни су даље били и делегати готово свију друштава удружених у јуни. Сви су били лепо и срдечно дочекани. Сваки се делегат враћао кући са жељом, да сва друштва у јуни имају бар такву вежбаоницу, какву су успели подићи браћа у Ђуприји, јер само оно друштво, које има свој кров над главом, може напредовати. У овој жупи су то до сада само друштва у Чачку и Ђуприји а остала друштва остају и даље без вежбаонице, или даље зависеће од милости школских власти. У 9. часова пре подне одржана је седница жупе на којој су решавана питања о јуни. У 11. часова старешина бр. Зајиц предао је пригодним говором вежбаоницу начелнику и вежбачима, који су били скупљени у вежбаоници. Начелник бр. Јанковић захвалио је у име вежбача старешини и управном одбору на труду и обећао је, да ће се вежбачи трудити да покажу увек најбољи успех. Од стране жупе честитао је и пожелео највећег успеха друштву у новој вежбаоници старешина бр. Нешин. Тиме је била свечаност завршена. Свечаност је била скромна, али соколска. После подне приређен је у дворинту арсенала јаван час. Посета је била доста велика. Програм часа био је и сувише обилан, јер је сачињавао 18 тачака, али ипак је свршен за два и по сата. Прва тачка програма је био поздравни говор старешине жупе брата Нешина, који је у кратком говору објаснио скупљеном народу значај и задатак Сокољства, и уједино јавно похвално рад тамошњег друштва. После тога рећале су се тачке програма. Може се рећи, да су све тачке програма биле добро припремљене и изведене. Наравно да је било и појединих погрешака. Без погрешке и најбоље су биле изведене просте вежбе чланова и ритмичке вежбе чланица. Као обично највећег успеха су имала деца. Самом својом појавом деца су увек публици симпатична и њима се грешке и опраштају. Женска деца су лепо извела вежбе са луткама и мералицима, мушка деца просте вежбе и игру «Иван је реко». Поред овога отпевала су и песме, са врло дборим успехом. Са успехом постигнутом на овоме јавном часу може бити соколско друштво у Ђуприји задовољно, и сада, када има своју вежбаоницу, може још више радити на ширењу соколске идеје у својој вароши. Воља за рад код свију чиновника тога друштва постоји, треба само, да се тамошње становништво мало више заинтересује за Сокољство. — Ј о с и ф П р о х а с к а.

Из Сарајевске соколске жупе. Пре kratkog vremena osnovano je u Kaklju-Zgornji, inicijativom brata inžinjera Ivana Grebeniška, novo sokolsko društvo, koje je prijavilo svoj pristup župi. Upravni odbor društva konstituisan je ovako: Starešina: br. Anto Vikić, upravnik; zamjenik starešine: br. Ivan Grebenšek, inžinjer; načelnik: br. Josip Sočo, bravar; zamjenik načelnika: br. Vlado Dražić, željezničar; tajnik: Stanislava Sivinec, stariji škole; blagajnik: br. Josip Sekulić, magacinier; čuvar sprava: br. Pavo Jelić, bratar;проч. кул. секције: br. Edvin Ivorić, direktor rudokopa; одборници: br. Pavo Kosar, stolар; Kosta Grujić, gostioničar; Derwin Lав, blagajnik; ревизори: br. Stjepan Škrobić, градитељ; Emil Vavra, рач. ревидент.

BELEŽKE

Bivši namestnik staroste JSS., dr. M. D. Popović iz Beograda je imel na V. letnem skupu jugoslovenskega zdravniškega društva v Subotici tendenciozno predavanje, s katerim je agitiral za skavtstvo in pri tem na nekvalificiran način napadel Sokolstvo. To predavanje je ponatisnil v listu «Socijalni Preporodaj», službenem organu ministrstva socijalne politike (god. III., br. 11).

Če ima kdo veselje nad skavtstvom in če mu to prinaša koristi, nimamo nič proti temu, če agitira za skavte, toda zavarovali se bomo proti agitaciji, ki sloni na neresničnih podatkih o Sokolstvu, ki vsebuje napade na Tyrša in podobno. Posebno ne moremo molčati, če bivši član saveznega starešinstva neresnično informira svoje stanovske kolege, zdravnike, ki ravno v onih pokrajinah naše domovine sokolskega dela še ne poznajo dovolj in mu seveda — verujejo. Radi tega bomo v tej zadevi še govorili ter stvar na primeren način pojasnili.

M. A.—E.

RAZNOTEROSTI

Starosta ČOS. br. dr. Scheiner in načelnik ČOS. br. J. Vaníček sta se vrnila iz Pariza s proslave 50letnice Unije francoskih gimnazistov ter sta podrobno obvestila starešinstvo ČOS. o Olimpijadi v Parizu l. 1924. Predsedstvo je ukrenilo, da se predlaga odboru ČOS. udeležba na tej mednarodni telovadni in sportni prireditvi, vendar pa se naj opusti pri tem večja članska odprava v Pariz.

Šestdesetletnica prvega sokolskega doma. Dne 9. decembra 1923. je minulo 60 let, odkar se je otvoril prvi sokolski dom. Soustanovitelj Sokolstva, br. Jindřich Fügner, ki je bil prvi starosta praškega Sokola, je zgradil svojemu društvu krasno telovadnico in 9. decembra l. 1863. so prvičkrat vežbali Sokoli pod njenim krovom. Ta telovadnica je bila ob enem tudi prva telovadna dvorana v bivši Avstriji. — Še danes nam imponira s krasoto, arhitektoniko in kar je zelo važno — z zelo primerno uredbo prostorov.

Milanska «Gazzetta dello Sport» prinaša poročilo, da je bil na mednarodnem telovadnem sestanku v Parizu zavržen italijanski načrt za znižanje znakm za prosto telovadbo ter preglasovan po Jugoslaviji, Češkoslovaški in «drugih balkanskih državah».

Državna podpora Orlovim. Minister prosvete, gospod Miša Trifunović, je naklonil Orlovski zvezi v Ljubljani podporo v znesku 5000 dinarjev.

Najboljšo štafeto na svetu je izvršilo v Pensilvaniji v Ameriki tamkajšnje moštvo univerzitetnih slušateljev. Pot, dolgo 4 × 800 yardov, je štafeta pretekla v 7 minutah 48 sekundah.